

לפני שלושים שנה היו בלי ספק, מדי-
ביקים להם את תואר הכבוד „חלוצים“.
מחברים לכבודם ועליהם שירים. היום
אין איש מורח להתעניין בהם. היחס אלי-
הם דומה ליחס אל אסירים עובדים בי-
פוך. עבודתם נראית אמנם, חשובה אך
לחלוטין חסרת-עניין. מי אלה? הלא הם

חלוצים

1952

סאת: שלום כהן

צילומים: דוד רובינגר

„כביש לדרום? אין פשוט
מוזה. מזויזים הר אחד ימינה,
מעבירים את השני שמא-
לה, ממלאים את הגיא —
וזהו!”

אבל כשביד זה צריכים גם
דהיות קצת אלוהים...”

גיסקון הוא בחור פשוט. אין בינו ובין אלוהות
כל קשר. לכן, גישתו לכביש סדום היא פרוזאית
יותר: את ההרים יש להעתיק בעבודת גמלים, את
הגיא יש למלא בעזרת מכונות ענק וחומר נפץ.
בוה הוא מתמצא — חומר נפץ. כי גיסקון הוא
חבלן. תפקידו בסלילת כביש כורנוב-סדום הוא לדי-
אוג כי כך וכך אלפי מטר מעוקבים של הר יעופו
לשמים בכל עת שהמהנדסים ימצאו לנכון.

למרות שמו, אין גיסקון אנגלי או אמריקאי. זהו
בחור רוה, שחרחר, בעל זקן כן-שבוע ושיער המס-
תלסל על עורפו, כבסרטי המערב הפרוע. אבל גם
הופעתו עלולה להטעות. בין נשימות עשן סיגריה
הוא מגלה: „באתי ממרוקו לפני חמש שנים“ סמל
צ.ה.ל., המשמש קשוח לחגורתו, מעיד על שרותו
הצבאי.

הוא בדיק בקפדנות את רשת החוטים השחורים ש-
חיברו את מטעני הנפץ למנגנון הנפץ. אחר טיפס
על רמה קטנה, קרובה למקום הפיצוץ: עמדת התצ-
פית שלו. משם, מעל גגון פת, מרופד בשני מזרונים
בלים, שנשען על חביות סולר ריקות, יפעיל את
המטענים. הפעם יהיה זה פיצוץ קטן בלבד — לא
יותר משלושים חורים נקובים בסלע, שדחוסה בהם
אבקת ט.ג.ט. צדובה.

גיסקון המתין עד שעוזרו מצא גם הוא מחסה,
הרים את ידו לאות „היכון“, לחץ על הכפתור. בו
רגע נעלמה צלע ההר בתוך ענן כחלחל וסמך שהת-
אבך בעצמתים לשמים. סלעים ורגבי אדמה צנחו בכל
עבר, ריח חומר הנפץ החריף מילא את האויר. מה-
ערוץ העמוק הדד קול רגבי האדמה הנופלים.

מוזל או טרקטוריסט חדש. לאחר הט.ג.ט. בא
תורו של הטרקטור: יצור ענק, המרעיד את האדמה
ומרעיש את האויר; אבי אבות הטרקטורים שהורגלנו
לראותם בערים או בשדות המשקים. הוא קרב למקום
הפיצוץ: — מישור קטן שנחצב בצלע ההר. הט.ג.ט.
פורר את השכבה העליונה; על הטרקטור לסא-
טאה הצדה, להנמיך עוד יותר את רמת הצלע החצובה,
עד אשר תגיע לגובה שנקבע על ידי המהנדסים.
כאן יתמתח הכביש.

העבודה קשה ביותר. השטח מצומצם; מצד אחד
קיר חצוב, מצד שני — תהום של עשרות מטרים. על
הטרקטור — בולדוזר בעל 70
כוחות סוס — לדחוף את כל
האדמה שרוככה עלידי הפיצוץ
אל תוך הערוץ, להווי, פשוטו

